

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు

గురువారం (జూలై 30వ రోజు)

రెండు వేల ఇరవై

ప్రస్తుతం

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 10166 ఆఫ్ 2020 మధ్య:

1. ఉప్పల నాగేశ్వరరావు, వయస్సు 44 సంవత్సరాలు, ఓసీసీ బిజినెస్, ఆర్/ఓ 4-17, ఉప్పలవారిపాలెం గ్రామం, అల్లవారిపాలెం పోస్ట్ మరియు పంచాయితీ, గుంటూరు జిల్లా, చెరుకుపల్లి మండలం.

... పిటిషనర్(లు)

మరియు:

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర హోంశాఖ ముఖ్యకార్యదర్శి, సచివాలయం, వెలగపూడి, గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.
2. డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, మంగళగిరి, గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.
3. సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ గుంటూరు రూరల్ జిల్లా, కలెక్టర్ ఆఫీస్ రోడ్, అంకమ్మ నగర్, ఆర్ అండ్ బి క్వార్టర్స్, గుంటూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్-522004.
4. సబ్ డివిజన్ పోలీస్ ఆఫీసర్, బాపట్ల సబ్ డివిజన్, బాపట్ల, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని గుంటూరు జిల్లా.
5. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్, రేపల్లె సర్కిల్, రేపల్లె, గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్.

6. ఎస్సై, చెరుకుపల్లి పోలీస్ స్టేషన్, చెరుకుపల్లి, చెరుకుపల్లి, ఆంధ్రప్రదేశ్, గుంటూరు జిల్లా, చెరుకుపల్లి.
7. రమేష్, ఎస్సై చెరుకుపల్లి, చెరుకుపల్లి, గుంటూరు జిల్లా, చెరుకుపల్లి.
8. శ్రీ ఇడపాలపాపాయ్ చంద్రమౌళి ఎస్.ఓ.రంగనాయకులు, వయస్సు తెలియనివారు, శ్రీ విజయ లక్ష్మి బ్రోకర్స్ ఓసిసి యజమాని, మరిసుపేట, తెనాలి, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్.

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది: ఎస్.ప్రియాంక

ప్రతివాదుల కొరకు కౌన్సిలర్: ఇంటి కొరకు GP

కోర్టు ఈ క్రింది వాటిని చేసింది: ఉత్తర్వు

* గౌరవనీయ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

+ రిట్ పిటిషన్ నెం.8384, 7537, 7580, 7648, 7655, 7663,

7845, 8887, 9625, 9748, 10122, 10166, 10202, 10245,2020 లో 10743,

11069 మరియు 11665

% 30th జూలై, 2020

డబ్ల్యు.పి.నెం.8384 ఆఫ్ 2020

శ్రీ చెవిరెడ్డి వెంకట రెడ్డి

... పిటిషనర్లు..

మరియు

\$ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, దాని ముఖ్య కార్యదర్శి,
హోంశాఖ, సచివాలయ భవనం, వెలగపూడి,
అమరావతి.

... ప్రతివాదులు..

! పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది : శ్రీ ఎన్.ఎ.రామచంద్రమూర్తి

↑ 1 కొరకు న్యాయవాదిst 5 వరకుth ప్రతివాదులు : గవర్నమెంట్ ప్లీడర్

ఉనికిపట్టు

↑ 6 మంది కొరకు న్యాయవాదిth ఉత్తరవాది : శ్రీ పి.ప్రభాకరరావు

< సారాంశం:

> హెడ్ నోట్:

? రిఫర్ చేసిన కేసులు:

- (2014) 2 SCC 1
- CDJ 2020 SC 401
- (2008) 2 SCC 409
- (2016) 6 SCC 277
- 2018 SCC ఆన్ లైన్ కేస్ 1785
- W.P.నెం.38397 ఆఫ్ 2018 మరియు బ్యాచ్
- (2015) 6 సుప్రీంకోర్టు కేసులు 287
- AIR 1993 SC 43
- AIR 2003 SC 3184
- (2008) 7 SCC 164
- (2012) 4 SCC 1
- (1996) 11 SCC 582
- (2007) 6 SCC 11
- (2014) 4 సుప్రీం కోర్టు కేసులు 268

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

రిట్ పిటిషన్ నెంబర్లు.8384, 7537, 7580, 7648, 7655, 7663,7845, 8887,
9625, 9748, 10122, 10166, 10202, 10245,

2020 లో 10743, 11069 మరియు 11665

సాధారణ ఆర్డర్:

పిటిషనర్లు ఇచ్చిన నివేదికల ఆధారంగా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడంలో విఫలమైనందుకు పోలీసు శాఖపై రిట్ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి. ఈ సందర్భాలలో ఇది సాధారణ ఫిర్యాదు. కొన్ని సందర్భాల్లో ఒకటి కంటే ఎక్కువ రిపోర్టులు ఇచ్చినా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయలేదు. ఈ బ్యాచ్ కేసులన్నింటిలో చట్టానికి సంబంధించిన సాధారణ ప్రశ్నలు తలెత్తినందున, వాటన్నింటినీ విద్యావంతులైన న్యాయవాదుల సమ్మతితో విచారణకు తీసుకున్నారు, ప్రభుత్వ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ నిర్వహణ గురించి లేవనెత్తిన అభ్యంతరాల దృష్ట్యా పిటిషనర్ల తరపున వాదనలు వినిపించారు.

రిట్.

విద్యాంసులైన న్యాయవాదులందరి ఆవశ్యక సమర్పణ ఏమిటంటే

కాగ్నిజబుల్ నేరం జరిగినట్లు రిపోర్టు వెల్లడిస్తే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడం తప్పనిసరి. ఈ కేసులన్నింటిలోనూ ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడంలో పోలీసు అధికారులు విఫలమయ్యారని, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు కోసం భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ఈ కోర్టును ఆశ్రయించాల్సి వచ్చిందని న్యాయవాదులు విజ్ఞప్తి చేశారు. వీరంతా లలితా కుమారి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్ కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును ఆసరాగా చేసుకుని పోలీసులు తప్పనిసరి డ్యూటీ నిర్వర్తించనందున రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేసి పరిష్కారం కోరాల్సి వచ్చిందని వాదించారు.

2020 డబ్ల్యూపీ నెం.8384లో కౌంటర్ అఫిడవిట్ దాఖలు చేసినందున 2020 డబ్ల్యూపీ నెం.8384లో ప్రభుత్వ ప్లీడర్ ఫర్ హోం, పిటిషనర్ల న్యాయవాదుల అంగీకారంతో వాదనలు వినిపించేందుకు అంగీకరించారు.

దాఖలు చేసిన కౌంటర్ అఫిడవిట్ లో తీర్పుతో సహా భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం వెలువరించిన వివిధ తీర్పులను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు.

20.03.2020న (ఎం.సుబ్రమణ్యం & మరొకరు వి.ఎస్.జానకి & మరొకరు) వెలువరించిన 2011 యొక్క సి.ఆర్.ఎల్.అప్పీల్ నెం.102, రిట్ పిటిషన్ సరైన పరిష్కారం కాదు. సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉన్న దృష్ట్యా, కేసు చట్టంపై ఆధారపడి రిట్ పిటిషన్ కొనసాగించడంపై గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది. లలితా కుమారి కేసు (1 సుప్ర) ఈ అంశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని వాదించారు.

పిటిషనర్ల వాదనలు..:

2020 డబ్ల్యూపీ నెం.8384లో పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది ఎన్.వి.రామచంద్రమూర్తి వాదనలు వినిపించారు. ఫిర్యాదు/ నివేదిక కాగ్నిజబుల్ నేరం యొక్క కమీషన్లు వెల్లడిస్తే పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత ఉందని గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం స్పష్టంగా పేర్కొందని ఆయన వాదన. అందువల్ల పోలీసులపై మోపిన ఈ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించకపోతే రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేసే హక్కు పిటిషనర్లకు ఉందని వాదించారు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం అధికార పరిధిని వినియోగించే ఈ కోర్టు అధికారానికి నిర్దిష్ట ఆంక్షలు లేవని, విధించే ఆంక్షలు కేవలం స్వీయ నిర్బంధ పరిమితులు మాత్రమేనని ఆయన వాదించారు. గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ సూచించినట్లుగా కేవలం ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారాల

ఉనికి, ముఖ్యంగా రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పును పాటించనందున కేసును ముంగిటనే తిరస్కరించడానికి ప్రాతిపదిక కాకూడదని ఆయన వాదించారు. ఈ కోర్టు పిటిషనర్లను ఆదుకుని, ఆదుకునేంత వరకు వారిని నిర్దోషులుగా వదిలేస్తారన్నది ఆయన వాదన.

2018 డబ్ల్యు.పి.నెం.6610లో వాదిస్తున్న ప్రముఖ న్యాయవాది శ్రీ పి.వి.ఎ.పద్మనాభం ఈ విషయాన్ని వాదిస్తారని, మిగిలిన వాదనలు వినిపించడానికి శ్రీ పి.వి.ఎ.పద్మనాభంను అనుమతించాలని ఆయన కోరారు. వీడియో కాన్ఫరెన్స్ లో పాల్గొన్న ఇతర న్యాయవాదులందరూ కూడా శ్రీ పి.వి.ఎ.పద్మనాభం వాదనలు వినిపించాలని అభిప్రాయపడ్డారు.

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది పి.వి.ఎ.పద్మనాభం ఎంతో శ్రమించి సుదీర్ఘంగా వాదనలు వినిపించారు.

గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ లేవనెత్తిన "మెయింటెనెన్స్ ఇష్యూ" పై తన అభ్యంతరాల మొత్తం మరియు సారాంశాన్ని జాబితా చేస్తూ 2020 డబ్ల్యు.పి.నెం.8384 లో కేసు చట్టం యొక్క సంకలనాన్ని కూడా ఆయన దాఖలు చేశారు.

శ్రీ పి.వి.ఎ.పద్మనాభం సారాంశంలో ఇలా వాదించారు.

లలితా కుమారి కేసు (1 సుప్ర) భారత రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పులో పోలీసు అధికారులపై తప్పనిసరిగా కేసు నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత ఉందని స్పష్టం చేసింది. ఎఫ్ఐఆర్, రిపోర్టు లేదా ఫిర్యాదు కాగ్నిజబుల్ నేరాన్ని వెల్లడించిన తర్వాత.

సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన ఈ నిర్ణయం రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీసుకున్న నిర్ణయమని ఆయన పేర్కొన్నారు. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 154 (2) (సంక్షిప్తంగా "సిఆర్ పిసి") ప్రకారం, ఒక పోలీసు అధికారి కాగ్నిజబుల్ నేరం యొక్క కమీషన్ ను వెల్లడించినట్లయితే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడం తప్పనిసరి అని అతని వాదన. లలితా కుమారి కేసులోని 120వ పేరా (1 సుప్ర)లో గౌరవనీయులైన సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులను ఆధారం

చేసుకుని, ఇది తప్పనిసరి చట్టబద్ధమైన కర్తవ్యంగా భావించిన తర్వాత, ఆ కర్తవ్యాన్ని అమలు చేయడానికి రిట్ పిటిషన్ ను నిర్వహించడం సముచితమని ప్రముఖ న్యాయవాది ఎంతో ఉద్వేగభరితంగా వాదించారు. ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయని తప్పు చేసిన అధికారులపై రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పులోని పేరా-120(4) ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవచ్చని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు.

కౌంటర్ అపిడవిట్ తో పాటు దాఖలు చేసిన గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ ఇచ్చిన తీర్పులు మంచి చట్టం కాదని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది వాదించారు. లలితా కుమారి కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని సకిరి వాసు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యూపీ లేదా సుధీర్ భాస్కరరావు తాంబే వర్సెస్ హేమంత్ యశ్వంత్ ధగే తీర్పులను పరోక్షంగా కొట్టివేశారని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. 20.03.2020 న ఎం.సుబ్రమణ్యం కేసులో (2 సుప్ర) గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు కూడా మంచి చట్టం కాదని, ఎందుకంటే లలితా కుమారి కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును (1 సుప్ర) విస్మరించిందని ఆయన వాదించారు. రాజ్యాంగ ధర్మాసనం యొక్క లలితా కుమారి కేసులో (1 సుప్ర) తీర్పు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 141 ప్రకారం కట్టుబడి ఉందని మరియు ఈ హైకోర్టుతో సహా ప్రతి ఒక్కరూ కట్టుబడి ఉన్నారనే వాస్తవాన్ని హైలైట్ చేయడానికి పండిత న్యాయవాది ఇతర కేసు చట్టంపై కూడా ఆధారపడతారు.

రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పులో చట్టం ప్రకటనకు కోర్టులు కట్టుబడి ఉంటాయి. సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ప్రకటించిన చట్టాన్ని నీరుగార్చేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోందని న్యాయవాది వాదించారు. గౌరవ భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క మూడు తీర్పులు అంటే డివిజన్ బెంచ్ యొక్క మూడు తీర్పులతో పాటు, ఈ కేసు చట్టం విద్యావంతులైన గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ పై ఆధారపడి ఉందని కూడా ఆయన వాదించారు.

ఫాదర్ సెబాస్టియన్ వడక్కుంపాదన్ వర్సెస్ హైన్ వర్గ్స్ తదితరుల కేసులో కేరళ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు

హైకోర్టుకు చెందిన ప్రముఖ సింగిల్ జడ్జి ఇచ్చిన తీర్పు

గోవింద్ రాజు సామి వర్సెస్ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆయన దృష్టిలో ఉన్నంత మంచి చట్టం కాదు.

లలిత కుమారి కేసును తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నారు. ఏ ఒక్క కేసు కూడా చట్టంలో నిర్దేశించిన నిష్పత్తిని సరిగా పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని ఆయన పేర్కొన్నారు.

లలితా కుమారి రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పు-(1 సుప్ర). అందువల్ల, ఒప్పించే విలువ కోసం కూడా ఈ రెండు కేసులను అనుసరించాల్సిన అవసరం లేదా పరిశీలించాల్సిన అవసరం లేదని ఆయన వాదించారు.

ఈ వాదాన్ని పండితులందరూ అంగీకరించారు.

పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాదులు..

గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ యొక్క వాదనలు:

దీనికి సమాధానంగా గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ తాను కేవలం ఈ కోర్టు దృష్టికి మాత్రమే చట్ట స్థితిని తీసుకువస్తున్నానని, చెడ్డ కేసు చట్టాన్ని ఉదహరించడం, కేసు చట్టాన్ని తోసిపుచ్చడం లేదా కోర్టును తప్పుదోవ పట్టించడానికి ప్రయత్నించడం లేదని వాదించాడు. అది అతనిది ఘర్షణ అది the తీర్పులు[మార్పు] ఉదహరించబడింది గుండా అతను ఇప్పటికీ మైదానంలో కొనసాగుతున్నాడు మరియు పరోక్షంగా తోసిపుచ్చబడ్డాడని చెప్పలేము. తాను ఉదహరించిన సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన మూడు తీర్పుల్లోనూ పరిగణనలోకి తీసుకున్న అంశాలు సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉన్నప్పుడు, అటువంటి కేసుల్లో సీఆర్ పీసీ కింద సంబంధిత

మేజిస్ట్రేట్ ను సంప్రదించడానికి రిట్ పిటిషన్ ను కొనసాగించడం గురించి ఉన్నాయని ఆయన వాదించారు. హైకోర్టులు వివిధ రకాల కేసులతో నిండిపోయాయని, అందువల్లే సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉంటే హైకోర్టులు మరియు / లేదా భారత సుప్రీంకోర్టు స్వీయ విధించిన పరిమితిపై ఆధారపడతాయని మరియు రిట్ ను స్వీకరించడానికి నిరాకరిస్తున్నాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 156(3), సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 190, 200 తదితర సెక్షన్ల కింద సంబంధిత మేజిస్ట్రేట్ ముందు నిర్దేశించిన ప్రక్రియ ఎందుకు సమర్థవంతంగా లేదా సమర్థవంతంగా లేదని న్యాయవాదులు సమర్థించడానికి ఏమీ సమర్పించలేదని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. లలిత కుమారి కేసులో (1 సుప్ర) నిష్పత్తిని కేరళ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్, తెలంగాణ రాష్ట్రానికి చెందిన హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి పరిగణనలోకి తీసుకున్నారని, ఆ తర్వాత సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉందని, ఇలాంటి కేసుల్లో రిట్ సరైన పరిష్కారం కాదని నిర్ధారణకు వచ్చారని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. ఉదహరించిన కేసు చట్టం ఇప్పటికీ మంచి చట్టమేనని, అందువల్ల లేవనెత్తిన అభ్యంతరాన్ని కొనసాగించాలని ఆయన వాదించారు. లలితా కుమారి కేసు (1 సుప్ర) తీర్పు తర్వాత సుప్రీంకోర్టు ప్రియాంక కేసులో తీర్పు వెలువరించిందని ఆయన గుర్తు చేశారు.

మేజిస్ట్రేట్ ముందు ఫిర్యాదుతో పాటు అఫిడవిట్ దాఖలు చేయాలని శ్రీవాస్తవ, మరో రాష్ట్రం ఉత్తర్ ప్రదేశ్ తదితర రాష్ట్రాలు ఆదేశించాయి. అందువల్ల, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయకపోవడంపై ఫిర్యాదు ఉన్న వ్యక్తి ఫిర్యాదులో మరియు మేజిస్ట్రేట్ ముందు మద్దతు అఫిడవిట్ రెండింటిలోనూ అన్ని వాస్తవాలను పొందుపరచవచ్చని ప్రభుత్వ ప్లీడర్ వాదించాడు. ప్రభుత్వ ప్లీడర్ ప్రకారం, శిక్షణ పొందిన జ్యుడీషియల్ మైండ్/మేజిస్ట్రేట్ ఫిర్యాదును మదింపు చేస్తారు మరియు నేరం జరిగిందో లేదో చూస్తారు. అందువల్ల, ఇది సమర్థవంతమైన నివారణ మాత్రమే కాదు, ఇది మంచి / మరింత ప్రభావవంతమైన నివారణ అని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ఈ కారణాలన్నింటి వల్ల ఎఫ్ ఐఆర్ నమోదు కాకపోవడానికి రిట్ పిటిషన్ పరిష్కారం కాదని గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ వాదిస్తోంది. పిటిషనర్లు సంబంధిత పరిధి మేజిస్ట్రేట్ ను ఆశ్రయించే అవకాశం కల్పిస్తూ రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలని ఆయన కోరారు.

కోర్టు పరిశీలన -

□ లలితలో నిర్ణయం యొక్క "ఉదాత్త సారాంశం" ఏమిటి

కుమారి కేసు?

జస్టిస్ వి.ఆర్.కృష్ణ ఉపయోగించిన ప్రత్యేకమైన భాషలో

అయ్యర్, ప్రతి తీర్పులో కంటింట్ కాకుండా "ఉదాత్త సారం" ఉంటుంది. ఈ ఉదాత్తమైన సారాంశాన్ని మనం నిష్పత్తిని నిర్ణయించడం అని పిలుస్తాము. ఈ నిష్పత్తిని మొత్తం తీర్పును చదివి అర్థం చేసుకోవాలి. ఈ విషయంలో వాస్తవాలు కూడా నిర్ధారణలపై ముఖ్యమైన ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. పూర్వాపరాలను అర్థం చేసుకోవాల్సిన తీరును గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టు పదేపదే నొక్కి చెప్పింది. లో

కమిషనర్ ఆఫ్ ఇన్ కమ్ ట్యాక్స్ వర్సెస్ సన్ ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ఇది ఈ క్రింది విధంగా నిర్వహించబడింది:

"తరువాతి కేసులకు ఈ తీర్పును వర్తింపజేసేటప్పుడు, సుప్రీంకోర్టు తీర్పు నిర్దేశించిన నిజమైన సూత్రాన్ని నిర్ధారించడానికి కోర్టు జాగ్రత్తగా ప్రయత్నించాలి మరియు వారి వాదనకు మద్దతు ఇవ్వడానికి కోర్టు పరిశీలనలో ఉన్న ప్రశ్నల సందర్భం నుండి పదాలను లేదా వాక్యాలను ఎంచుకోకూడదు".

అదేవిధంగా, మేమ్ సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ లో ఈ క్రింది విధంగా

జరిగింది:

"సందర్భోచిత సౌలభ్యం, ఒక అదనపు లేదా భిన్నమైన వాస్తవం రెండు కేసులలో ముగింపు లేదా ఒకే కేసులో ఇద్దరు నిందితుల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని కలిగిస్తుంది. ప్రతి కేసు దాని స్వంత వాస్తవాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది మరియు ఒక కేసు మరియు మరొక కేసు మధ్య దగ్గరి సారూప్యత సరిపోదు ఎందుకంటే ఒకే ముఖ్యమైన వివరాలు మొత్తం అంశాన్ని మార్చగలవు.

ఎస్కార్ట్స్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ సిసిఇ (2004(8) ఎస్ సిసి 335 లో కోర్టులు చర్చించకుండా నిర్ణయంపై ఆధారపడకూడదని అభిప్రాయపడింది వాస్తవ పరిస్థితి వాస్తవ పరిస్థితికి ఎలా సరిపోతుందివ నిర్ణయంపై ఆధారపడి ఉంటుందో.

పిఎన్ బి వర్సెస్ ఆర్ సి వైద్ 2004(7) ఎస్ సిసి 698 మరియు ఇతర కేసుల్లో ఒకే ఒక్క ముఖ్యమైన వివరాలలో వ్యత్యాసం మొత్తం అంశాన్ని మార్చగలదని అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ అంశానికి సంబంధించిన చట్టం చాలా చక్కగా రూపొందించబడింది, దీనికి మరింత పునరావృతం అవసరం లేదు.

లలిత కుమారి (1 సుప్ర)లో వాస్తవాలు/ సమస్యలు మరియు నిర్ణయం ఏమిటో తెలుసుకోవడానికి మరియు పిటిషనర్ శ్రీ పి.ఎ.వి.పద్మనాభం తరపు న్యాయవాది వాదనలకు అనుగుణంగా, లలితా కుమారి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యుపి (1), లలితా కుమారి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యుపి (2) మరియు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పులను లలితా కుమారి

వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యుపి (3) (3) లో పరిశీలించాలని ఈ కోర్టు ప్రతిపాదిస్తోంది. సుప్ర) సెరియాటమ్ లో.

లలిత కుమారి కేసు-1 (10 సుప్ర) పై విచారణ జరిగింది.

14.07.2008. గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టులో పెండింగ్ లో ఉన్న అంశం (పేరా 3)

3. ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో ఉన్న ఫిర్యాదు ఏమిటంటే, ఈ సంఘటన మే నెలలోనే జరిగిందని, అదే నెలలో, 11.05.2008 న పిటిషనర్ లిఖితపూర్వక నివేదికను సంబంధిత పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్చార్జి అధికారికి సమర్పించారు. ఆ తరువాత, పోలీసు సూపరింటెండెంట్ ను తరలించినప్పుడు, ఒక ప్రథమ సమాచార నివేదిక (సంక్షిప్తంగా "ఎఫ్ ఐ") నమోదు చేయబడింది. ఆ తర్వాత కూడా నిందితులను పట్టుకోవడానికి గానీ, మైనర్ బాలికను రికవరీ చేయడానికి గానీ చర్యలు తీసుకోలేదు.

ఆ ఉత్తర్వుల్లోని 6వ పేరాలో ఇవ్వాలిని దిశను పొందుపరిచారు. ఆ తర్వాత రాష్ట్రాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలకు నోటీసులు జారీ చేసింది. పేరా-6లోని దిశ ఇలా ఉంది.

6. పై అంశాల దృష్ట్యా ఇవ్వాలిని సమయం ఆసన్నమైందని భావిస్తున్నాం.

ఎఫ్ఐఆర్ల నమోదుకు తక్షణమే చర్యలు తీసుకోకపోతే, వాటి కాపీలను ఫిర్యాదుదారులకు అందజేయకపోతే అన్ని రాష్ట్రాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల ప్రభుత్వాలతో పాటు వాటి డైరెక్టర్ జనరల్స్ ఆఫ్ పోలీస్/ పోలీస్ కమిషనర్లకు ఆదేశాలు జారీ చేయాలి. వారు సంబంధిత మేజిస్ట్రేట్లను ఆశ్రయించవచ్చు. ఫిర్యాదు పిటిషన్లు దాఖలు చేయడం ద్వారా ఆదేశాలివ్వాలి అందిన వెంటనే పోలీసులు కేసు నమోదు

చేయాలి/ఆర్డర్ ల యొక్క కాపీని ఉత్పత్తి చేయడం మరియు వాటి
యొక్క కాపీని తయారు చేయడం ఇరవై నాలుగు గంటల్లో
ఫిర్యాదుదారులకు ఎఫ్ఐఆర్లు అటువంటి ఆర్డర్ ల యొక్క కాపీని
స్వీకరించడం/ఉత్పత్తి చేయడం. నిందితులను పట్టుకోవడానికి,
 అపహరణకు గురైన/ అపహరణకు గురైన వ్యక్తులు, దొంగతనాలకు
 పాల్పడిన ఆస్తులను రికవరీ చేయడానికి తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని
 ఆదేశించింది. పైన పేర్కొన్న సమయంలో ఎఫ్ఐఆర్ లు నమోదు
 చేయకపోతే, మరియు/లేదా పైన పేర్కొన్న చర్యలు తీసుకోనట్లయితే,
 సంబంధిత మేజిస్ట్రేట్ అటువంటి తప్పు అధికారులపై ధిక్కార చర్యలు
 చేపట్టడం మరియు తగిన కారణం చూపకపోతే తన ఆదేశాలను
 ఉల్లంఘించినందుకు వారిని శిక్షించడం మరియు క్రమశిక్షణా అధికారి
 శాఖాపరమైన చర్యలను ప్రారంభించడంలో వారికి జైలు శిక్ష వంటి
 కఠినమైన శిక్షలు విధించడం సమంజసంగా ఉంటుంది. అదే ఆలోచనలో
 వారిని సస్పెండ్ చేస్తున్నాం' అని పేర్కొన్నారు.

లలిత కుమారి కేసు-2 (11 సుప్ర)లో ఈ కేసు తదుపరి విచారణకు వచ్చింది.
 సుప్రీంకోర్టుకు చెందిన ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు 27.02.2012న సుప్రీంకోర్టు తీర్పును
 వెలువరించారు. దీని సారాంశాలు[మార్పు]
 పేరా నెంబరు 96 మరియు 97 ముఖ్యమైనవి -

96. పైన పేర్కొన్న కేసుల్లో నిర్దేశించిన నిష్పత్తిని బట్టి ఈ
 న్యాయస్థానంలోని వివిధ బెంచ్ లు వేర్వేరు కేసుల్లో భిన్నాభిప్రాయాలు
 వ్యక్తం చేశాయని స్పష్టమవుతోంది. ఈ కేసులో కూడా ఈ కోర్టు నోటీసు
 తరువాత, భారత కేంద్ర, రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు

కూడా సెక్షన్ 154 సీఆర్పిసి యొక్క వివరణ గురించి భిన్నమైన అభిప్రాయాలను తీసుకున్నాయి లేదా వ్యక్తం చేశాయి.

97. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఈ కోర్టు వెలువరించిన వివిధ తీర్పులను క్షుణ్ణంగా విశ్లేషించాం. మేము స్పష్టంగా ఉన్నాముఈ న్యాయస్థానం యొక్క విభిన్న న్యాయ అభిప్రాయాలను గుర్తించండిప్రధాన సమస్య: సెక్షన్ 154 సీఆర్పిసి కింద, పోలీసు కాదాకాగ్నిజబుల్ అయినప్పుడు అధికారి ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాల్సి ఉంటుందినేరం చేయబడుతుంది లేదా అతను (పోలీసు అధికారికి) ఒక ఎంపిక ఉంది,ఒక రకమైన నిర్వహణ యొక్క విచక్షణ లేదా అక్షాంశంఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసే ముందు ప్రాథమిక విచారణ..

(ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది)

93 నుంచి 95.4 పేరాల్లో సంక్షిప్తంగా చర్చించిన భిన్నాభిప్రాయాల దృష్ట్యా, ఈ ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు ప్రధాన అంశాన్ని రాజ్యాంగ ధర్మాసనానికి నివేదించాలని సుప్రీంకోర్టు గౌరవ ప్రధాన న్యాయమూర్తిని కోరింది.

తదనుగుణంగా రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ కేసును విచారించి లలితా కుమారి (రాజ్యాంగ ధర్మాసనం లేదా క్లుప్తంగా సి.బి) (1 సుప్ర) (1 సుప్ర) కేసులో తుది తీర్పును 12.11.2013 న వెలువరించింది.

రాజ్యాంగ ధర్మాసనం నిర్ణయంలోని మొదటి పేరాలో గౌరవనీయ రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ముందు పరిశీలనకు వచ్చిన అంశాన్ని పొందుపరిచారు. అదే ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడింది -

"క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 లోని సెక్షన్ 154 (సంక్షిప్తంగా "కోడ్") కింద కాగ్నిజబుల్ నేరానికి సంబంధించిన ఏదైనా సమాచారం

అందుకున్నప్పుడు ఒక పోలీసు అధికారి మొదటి సమాచార నివేదిక (ఎఫ్ఐఆర్) నమోదు చేయాలా లేదా దానిని నమోదు చేయడానికి ముందు అటువంటి సమాచారం యొక్క వాస్తవికతను పరీక్షించడానికి పోలీసు అధికారికి 'ప్రాథమిక విచారణ' నిర్వహించే అధికారం ఉందా అనేది ఈ వ్యవహారంలో పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన ముఖ్యమైన సమస్య.

లలితా కుమారి కేసు-సిబి (1 సుప్ర) లోని 44 నుండి 49 పేరాగ్రాఫ్ లలో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 154 గురించి చర్చించింది మరియు సరళమైన భాషా వివరణపై రాజ్యాంగ ధర్మాసనం సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 154 లోని నిబంధనలు తప్పనిసరి అని నిర్ధారణకు వచ్చింది మరియు కేసును నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత ఒక అధికారిపై ఉందని పేర్కొంది. 50 నుంచి 56 పేరాగ్రాఫ్ లలో పేరా-49లోని 'హాల్' అనే పదాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ద్వారా మరోసారి పునరుద్ఘాటించారు. ఈ పేరాగ్రాఫ్ లలో సెక్షన్ 154లో "ఉండాలి" అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం వల్ల, ఆ సమాచారం కాగ్నిజిబుల్ నేరాన్ని బహిర్గతం చేస్తే, అధికారి ఫిర్యాదును నమోదు చేయడం తప్పనిసరి అని పేర్కొన్నారు. తరువాత 80వ పేరాలలో పోలీసు అధికారి ప్రాథమిక విచారణ జరిపి ఇచ్చిన సమాచారం నిజానిజాలు లేదా కరెక్టును పరీక్షించగలరా అనే ప్రశ్నపై చర్చ కొనసాగింది. సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 154లోని నిబంధనలు తప్పనిసరి అని 105వ పేరాలలో పేర్కొన్నారు. సీఆర్ పీసీ తదుపరి పథకంపై చర్చించిన తర్వాత రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఎఫ్ ఐఆర్ నమోదు తప్పనిసరి అని నిర్ధారణకు వచ్చింది కానీ రాజ్యాంగ ధర్మాసనం 115వ పేరాలలో కొన్ని కేసులను మినహాయింపులుగా పేర్కొంది.

నిర్వహించారు. అంతిమంగా, ముగింపులు / ఆదేశాలు 120 (1) నుండి 120 (8) వరకు ఉప పేరాలలో 120 పేరాగ్రాఫ్ లో ఇవ్వబడ్డాయి -

"120. పైన పేర్కొన్న చర్చ దృష్ట్యా, మేము వీటిని నిర్వహిస్తున్నాము:

- 120.1. సెక్షన్ 154 ప్రకారం ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు తప్పనిసరి, ఒకవేళ సమాచారం కాగ్నిజబుల్ నేరానికి పాల్పడినట్లు వెల్లడిస్తే, అటువంటి పరిస్థితిలో ప్రాథమిక విచారణ అనుమతించబడదు.
- 120.2. అందిన సమాచారం కాగ్నిజబుల్ నేరాన్ని బహిర్గతం చేయకపోయినా, విచారణ ఆవశ్యకతను సూచిస్తే, కాగ్నిజబుల్ నేరం బహిర్గతమైందో లేదో తెలుసుకోవడానికి మాత్రమే ప్రాథమిక విచారణ జరపవచ్చు.
- 120.3. విచారణలో కాగ్నిజబుల్ నేరం జరిగినట్లు తేలితే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాలి. ఫిర్యాదును ముగించడంలో ప్రాథమిక విచారణ ముగిసే సందర్భాల్లో, అటువంటి మూసివేత యొక్క ఎంట్రి కాపీని మొదటి సమాచారదారుడికి వెంటనే అందించాలి మరియు ఒక వారం తర్వాత కాదు. ఫిర్యాదును ముగించడానికి గల కారణాలను క్లష్టంగా వెల్లడించాలి మరియు తదుపరి ముందుకు సాగకూడదు.
- 120.4. కాగ్నిజబుల్ నేరాన్ని బహిర్గతం చేస్తే నేరం నమోదు చేసే బాధ్యత నుంచి పోలీసు అధికారి తప్పించుకోలేడు. తనకు అందిన సమాచారం కాగ్నిజబుల్ నేరాన్ని వెల్లడిస్తే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయని తప్పు చేసిన అధికారులపై చర్యలు తీసుకోవాలి.
- 120.5. ప్రాథమిక విచారణ పరిధి అందిన సమాచారం యొక్క వాస్తవికతను లేదా ఇతరత్రా ధృవీకరించడం కాదు, కానీ సమాచారం ఏదైనా గుర్తించదగిన నేరాన్ని వెల్లడిస్తుందో లేదో నిర్ధారించడం మాత్రమే.

120.6. ఏ రకం, ఏ కేసుల్లో ప్రాథమిక విచారణ జరపాలన్నది ప్రతి కేసు వాస్తవాలు, పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రాథమిక విచారణ జరిపే కేసుల కేటగిరీ ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

- (a) వైవాహిక వివాదాలు/కుటుంబ కలహాలు
- (b) వాణిజ్యపరమైన నేరాలు[మార్పు]
- (c) వైద్య నిర్లక్ష్యం కేసులు..
- (d) అవినీతి కేసులు..
- (e) క్రిమినల్ ప్రొసిక్యూషన్ ప్రారంభించడంలో అసాధారణ జాప్యం/లోపాలు ఉన్న కేసులు, ఉదాహరణకు, ఆలస్యానికి కారణాలను సంతృప్తికరంగా వివరించకుండా విషయాన్ని నివేదించడంలో 3 నెలలకు పైగా ఆలస్యం.

పైన పేర్కొన్నవి కేవలం ఉదాహరణలు మాత్రమే మరియు ప్రాథమిక విచారణ అవసరమయ్యే అన్ని షరతుల గురించి సమగ్రమైనవి కావు.

120.7. నిందితులు, ఫిర్యాదుదారుల హక్కులను పరిరక్షిస్తూనే, ప్రాథమిక విచారణను కాలపరిమితితో నిర్వహించాలని, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ సాధారణంగా పదిహేను రోజులకు మించరాదని, అసాధారణ సందర్భాల్లో తగిన కారణాలు చెప్పి ఆరు వారాల సమయం ఇవ్వాలన్నారు. అటువంటి జాప్యం యొక్క వాస్తవం మరియు దానికి కారణాలు జనరల్ డైరీ ఎంట్రీలో ప్రతిబింబించాలి.

120.8. జనరల్ డైరీ/స్టేషన్ డైరీ/డైలీ డైరీ అనేది ఒక పోలీస్ స్టేషన్ లో అందుకున్న మొత్తం సమాచారం యొక్క రికార్డు కనుక, ఎఫ్

ఐఆర్ నమోదు చేయడానికి లేదా విచారణకు దారితీసిన కాగ్నిజబుల్ నేరాలకు సంబంధించిన మొత్తం సమాచారాన్ని తప్పనిసరిగా మరియు నిశితంగా సంబంధిత డైరీలో ప్రతిబింబించాలని మరియు ప్రాథమిక విచారణను నిర్వహించాలనే నిర్ణయాన్ని కూడా ప్రతిబింబించాలని మేము ఆదేశిస్తున్నాము. పైన చెప్పినట్లు."

ఈ తీర్పుకు కట్టుబడి ఉంటామన్న శ్రీ పి.వి.ఎ.పద్మనాభం వాదనతో విభేదించడానికి ఈ కోర్టుకు ఎటువంటి కారణం లేదు. ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన భారత రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పు (దాన్ని కొట్టివేసే వరకు) ఈ దేశమంతటా పాటించాల్సిన చట్టం.

అయితే లలితా కుమారి కేసు-సిబి (1 సుప్ర)లో "నిష్పత్తి లేదా ఉదాత్త సారం" అంటే ఏమిటి అనేది ఈ కోర్టు అభిప్రాయంలో ప్రధాన ప్రశ్న.

లలిత కుమారి కేసులో ఉత్తర్వులను, అంతిమ నిర్ణయాన్ని నిశితంగా పరిశీలిస్తే, నేరం జరిగితే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత పోలీసులకు ఉందా లేదా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడానికి ముందు ప్రాథమిక విచారణ జరిపే విచక్షణ లేదా విచక్షణ ఉందా అనేది ప్రధాన సమస్య లేదా పరిశీలనకు వచ్చిన విషయం. కాగ్నిజబుల్ నేరం రుజువైతే పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాలని, తీర్పులో పేర్కొన్న విధంగా కొన్ని కేసుల్లో మాత్రమే ప్రాథమిక విచారణ జరపవచ్చని పైన పేర్కొన్న నిర్ధారణకు వచ్చిన రాజ్యాంగ ధర్మాసనానికి నివేదించారు. లలితా కుమారి కేసు యొక్క ఉదాత్తమైన సారాంశం లేదా నిష్పత్తి ఇదేనని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఈ విధంగా కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు నిష్పత్తి స్పష్టంగా ఉంటాయి మరియు అడిగిన మరియు నిర్ణయించబడిన ప్రశ్నకు పరిమితం చేయబడతాయి.

లలితా కుమారి కేసు (ఈ మూడు కేసులను కలిపి చదివితే) సీఆర్ పీసీ సెక్షన్ 156(3) కింద 190/200తో చదివిన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం గురించి ఇప్పుడు తలెత్తుతున్న ప్రశ్నను నిర్ణయించడానికి గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టును కోరలేదని కూడా ఈ కోర్టు గుర్తించింది.

మరియు రిట్ యొక్క నిర్వహణ. ఈ సమస్యను అస్సలు లేవనెత్తలేదు.

విద్యావంతులైన ప్రభుత్వం వెలువరించిన తీర్పులు

మరోవైపు ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ ఈ ఖచ్చితమైన ప్రశ్నను డీల్ చేస్తుంది. సకారి వాసు (3 సుప్ర) విషయానికొస్తే పేరా-11లో ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు.

సెక్షన్ 154 సీఆర్పీసీ కింద పోలీస్ స్టేషన్ ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడం లేదని ఎవరైనా ఫిర్యాదు చేస్తే సెక్షన్ 154(3) సీఆర్పీసీ కింద పోలీసు సూపరింటెండెంట్ను లిఖితపూర్వకంగా సంప్రదించవచ్చని పేర్కొన్నారు. అది సంతృప్తికరమైన ఫలితాన్ని ఇవ్వకపోయినా, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయకపోయినా, లేదా నమోదు చేసిన తర్వాత కూడా సరైన దర్యాప్తు జరగడం లేదనే అర్థంలో, ఇది బాధిత వ్యక్తికి తెరిచి ఉంటుంది సెక్షన్ 156(3) సీఆర్పీసీ కింద కోర్టులో దరఖాస్తు చేసుకోవాలి. సంబంధిత మేజిస్ట్రేట్. అలాంటి అప్లికేషన్ ఉంటే.. సెక్షన్ 156(3) ప్రకారం మేజిస్ట్రేట్ ముందు దాఖలు చేసిన కోర్టుమేజిస్ట్రేట్ ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయమని ఆదేశించవచ్చు మరియు ఒక కేసులో సరైన దర్యాప్తు చేయమని ఆదేశించవచ్చు. అక్కడ, బాధిత వ్యక్తి ప్రకారం, సరైనది కాదు విచారణ జరిపి.. మేజిస్ట్రేట్ ఈ క్రింది వాటిని కూడా తీసుకోవచ్చు ఇదే నిబంధన దర్యాప్తును పర్యవేక్షించి ఒక విషయాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. సరైన విచారణ..

తరువాత పేరాగ్రాఫ్-17లోని తరువాతి పేరాగ్రాఫ్ లలో ఇతర కేసు చట్టాలను

చర్చించిన తరువాత ఈ విధంగా ముగించారు

ఈ క్రిందివి:

"17. మా అభిప్రాయం ప్రకారం సెక్షన్ 156(3) సీఆర్ పిసి సరైన దర్యాప్తును నిర్ధారించడానికి అవసరమైన అన్ని అధికారాలను మేజిస్ట్రేట్ కు చేర్చేంత విస్తృతమైనది, మరియు సరైన దర్యాప్తు జరగలేదని మేజిస్ట్రేట్ సంతృప్తి చెందితే ఎఫ్ ఐఆర్ నమోదుకు ఆదేశించే అధికారం మరియు సరైన దర్యాప్తును ఆదేశించే అధికారం ఇందులో ఉంది. లేదా పోలీసులు చేయడం లేదు. సెక్షన్ 156(3) సీఆర్ పిసి క్లుప్తంగా చెప్పినప్పటికీ, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఇది చాలా విస్తృతమైనది మరియు సరైన దర్యాప్తును నిర్ధారించడానికి అవసరమైన అన్ని యాదృచ్ఛిక అధికారాలను కలిగి ఉంటుంది.

ఆ తర్వాత 24, 25 పేరాల్లో ఇలా పేర్కొన్నారు.

"24. పైన పేర్కొన్న చట్టపరమైన స్థితిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, సెక్షన్ 156 (3) చాలా క్లుప్తంగా చెప్పినప్పటికీ, క్రిమినల్ నేరం నమోదు చేయమని ఆదేశించడానికి మరియు / లేదా సరైన దర్యాప్తును నిర్వహించడానికి మరియు సరైన దర్యాప్తును నిర్ధారించడానికి అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకోవాలని సంబంధిత పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్చార్జ్ అధికారిని ఆదేశించడానికి సెక్షన్ 156 (3) సీఆర్ పిసి కింద మేజిస్ట్రేట్కు పరోక్ష అధికారం ఉందని మేము భావిస్తున్నాము. వాటిని పర్యవేక్షించడంతో సహా.. సెక్షన్ 156(3) సీఆర్ పిసిలో ఈ అధికారాలను స్పష్టంగా పేర్కొననప్పటికీ, పై నిబంధనలో అవి అంతర్లీనంగా ఉన్నాయని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

25. పై విషయం గురించి మేము విపులంగా వివరించాము ఎందుకంటే ఎవరైనా తన ఎఫ్ఐఆర్ను పోలీస్ స్టేషన్లో నమోదు చేయలేదని మరియు / లేదా పోలీసులు సరైన దర్యాప్తు చేయడం లేదని ఫిర్యాదు చేసినప్పుడు, అతనురిట్ పిటిషన్ లేదా పిటిషన్ దాఖలు చేయడానికి హైకోర్టుకు హడావుడిసెక్షన్ 482 సీఆర్ పీసీ ప్రకారం.. అని మా అభిప్రాయం. హైకోర్టు ఈ పద్ధతిని ప్రోత్సహించకూడదు మరియు సాధారణంగా ఇలాంటి విషయాల్లో జోక్యం చేసుకోవడానికి నిరాకరిస్తారు. పిటిషనర్ తన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారానికి, మొదట సెక్షన్ కింద పోలీసు అధికారుల ముందు సెక్షన్ 154(3), సెక్షన్ 36 సీఆర్ పీసీ ఆదోళన చెందుతారు, మరియు అది ప్రయోజనం లేని పక్షంలో, సంప్రదించడం ద్వారా సెక్షన్ 156(3) ప్రకారం మేజిస్ట్రేట్.."

ఇలాంటి పిటిషన్లతో హైకోర్టులు నిండిపోతున్నాయని, ప్రత్యామ్నాయ మార్గాన్ని అనుసరించాలని సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు అభిప్రాయపడ్డారు. అదేవిధంగా సుధీర్ భాస్కరరావు తాంబే (4 సుప్ర)లో పేరా-3లో ఈ విధంగా జరిగింది.

3. హైకోర్టులు విచారణ జరిపితే బాగుంటుందని మా అభిప్రాయం.

అటువంటి రిట్ పిటిషన్లు, అప్పుడు వారు అటువంటి రిట్ పిటిషన్లతో నిండిపోతారు మరియు అటువంటి రిట్ పిటిషన్లను పరిష్కరించడం మినహా మరే ఇతర పనిని చేయలేరు. అందువల్ల, ఫిర్యాదుదారుడు సెక్షన్ 156 (3) సీఆర్ పీసీ కింద సంబంధిత మేజిస్ట్రేట్ను సంప్రదించడానికి తన ప్రత్యామ్నాయ మార్గాన్ని ఉపయోగించుకోవాలని మేము భావించాము మరియు అతను అలా చేస్తే, మేజిస్ట్రేట్ ప్రాథమికంగా సంతృప్తి చెందితే, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసేలా చూస్తారు

మరియు ఈ విషయంలో సరైన దర్యాప్తును కూడా నిర్ధారిస్తారు మరియు అతను దర్యాప్తును కూడా పర్యవేక్షించవచ్చు.

ఆల్ ఇండియా ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ ఎంప్లాయిస్ యూనియన్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియాలో ఓ వైద్యుడిపై వచ్చిన ఆరోపణలపై దర్యాప్తు జరిపేలా పోలీసులను ఆదేశించాలని రిట్ దాఖలైంది.

గౌరవనీయ భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పారాలో ఈ క్రింది విధంగా తీర్పునిచ్చింది.

సంఖ్యలు.4 నుండి 6 వరకు -

4. పోలీసుల వద్ద సమాచారం ఉంచినా ఆ దిశగా ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనప్పుడు, సెక్షన్ 190, సెక్షన్ 200 ప్రకారం ఫిర్యాదుదారుడికి నేరాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునే అధికార పరిధి ఉన్న మేజిస్ట్రేట్ ముందు ఫిర్యాదును ఉంచే అధికారం ఇవ్వబడుతుంది మరియు కోడ్ యొక్క 15వ అధ్యాయంలో ఇచ్చిన విధంగా మేజిస్ట్రేట్ ఫిర్యాదును విచారించాల్సి ఉంటుంది. సాక్ష్యాధారాలను నమోదు చేసిన తరువాత మేజిస్ట్రేట్ ప్రాథమిక కేసును కనుగొన్నట్లయితే, నిందితుడికి ప్రక్రియను జారీ చేయడానికి బదులుగా, కోడ్ యొక్క 12 వ అధ్యాయం కింద నేరంపై దర్యాప్తు చేసి నివేదిక సమర్పించాలని సంబంధిత పోలీసులను ఆదేశించే అధికారం అతనికి ఉంది. తదుపరి చర్య తీసుకోవడానికి ఫిర్యాదులో ఎటువంటి నేరాన్ని వెల్లడించలేదని అతను కనుగొంటే, కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 203 కింద ఫిర్యాదును కొట్టివేసే అధికారం అతనికి ఉంది. ఒకవేళ ప్రాథమికంగా నమోదు చేసిన ఫిర్యాదు/ సాక్ష్యం నేరాన్ని వెల్లడిస్తుందని అతను కనుగొంటే, అతను నేరాన్ని పరిగణనలోకి

తీసుకునే అధికారం కలిగి ఉంటాడు మరియు నిందితుడికి ప్రక్రియను జారీ చేస్తాడు.

5. ఈ కేసులో పిటిషనర్ ఈ రెండింటినీ దత్తత తీసుకోలేదు.

కోడ్ కింద అందించబడ్డ ప్రక్రియ. ఫలితంగా..పై ప్రక్రియను ఉపయోగించుకోకుండా, పిటిషనర్‌ల పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా హైకోర్టును ఆశ్రయించే హక్కుదర్యాప్తు జరిపేలా ఆదేశాలివ్వాలని కోరుతూ..అన్నింటిపైనా దర్యాప్తు చేయాల్సిన అవసరం లేని సీబీఐఅపరాధం. అందువల్ల హైకోర్టు వివిధ కారణాల వల్ల కోరిన విధంగా ఉపశమనం ఇవ్వడానికి నిరాకరించడం సమంజసమే.

6. తదనుగుణంగా స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ ను కొట్టివేశారు. ఏదేమైనా, పిటిషనర్ పైన సూచించిన విధంగా ఏదైనా ప్రక్రియను అనుసరించడానికి ఇది నిరోధించదు, ఒకవేళ సలహా ఇవ్వబడి మరియు సముచితమైనదిగా భావిస్తే".

అదేవిధంగా, ఆల్ఫ్ పదమ్నీ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులపై గౌరవనీయ భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది -

8. రిట్ పిటిషన్లను ఈ క్రింది ఆదేశాలతో పరిష్కరిస్తారు:

ఒకవేళ ఏ వ్యక్తి అయినా నిష్క్రియాత్మకత వల్ల బాధపడుతుంటే..ఎఫ్ఐఆర్ నమోదులో పోలీసు అధికారులు, విధివిధానాలుసెక్షన్ 190లో సెక్షన్ 200తో పాటునియమావళిని అవలంబించాలి మరియు పాటించాలి.

□ నిష్క్రియాపరత్వం వల్ల బాధపడే ఏ వ్యక్తికైనా ఇది తెరిచి ఉంటుంది.పోలీసు అధికారులు ఈ విషయంలో పరిష్కారాన్ని అవలంబించాల్సిపైన పేర్కొన్న నిబంధనలు..

□ అనుమతి ఇవ్వకపోవడం అనే అంశానికి సంబంధించినంత వరకు, ప్రార్థనను పరిష్కరించాల్సిన బాధ్యత సంబంధిత ప్రభుత్వానిదే. ఈ ఉత్తర్వులు అందిన తేదీ నుంచి మూడు నెలల్లోగా సంబంధిత ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించడం మంచిది. □ కేసు మెరిట్ పై తాము ఎలాంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయలేదని స్పష్టం చేశారు. (ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది)

□ ఈ తీర్పును చదివితే పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయనందునే రిట్ దాఖలు చేశారని, అందుకే ఆదేశాలు కోరినట్లు స్పష్టమవుతుంది.

చివరకు 2020 మార్చిలో ఎం.సుబ్రమణ్యం (2 సుప్ర) కేసులో మరో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం విచారణ చేపట్టింది. ఈ కేసులో కూడా పేరా-1 నుంచి చూస్తే రిట్ పిటిషన్ దాఖలైంది.మద్రాస్ హైకోర్టు మదురై బెంచ్ ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయాలని తిరుచ్చి ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీసులు ఆదేశించింది. ఈ ఉత్తర్వు సవాలుకు దారితీసింది. అంతిమంగా, వివిధ కేసులలో నిర్దేశించిన చట్టాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టు, ఈ తీర్పులో ఈ క్రింది నిర్ధారణకు వచ్చింది -

8. ఈ పరిస్థితుల్లో.. మేము వర్తమానాన్ని అనుమతిస్తాముఅప్పీల్ చేసి హైకోర్టు ఆదేశాలను కొట్టివేయండిఎఫ్ఐఆర్ నమోదు, దర్యాప్తుపోలీసు. అదే సమయంలో, 18.09.2018 నాటి ఫిర్యాదుకు అనుగుణంగా మొదటి ప్రతివాది పోలీసులకు డాక్యుమెంట్లు మరియు పత్రాలను దాఖలు చేయడానికి మా ఉత్తర్వు అడ్డంకి కాదు మరియు క్రిమినల్

నేరం జరిగిందని సంతృప్తి చెందిన తర్వాత పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసే స్వచ్ఛను కలిగి ఉంటారు. సముచితమైనది మరియు అవసరమని భావిస్తే మెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్ కోర్టును ఆశ్రయించడానికి మొదటి ప్రతివాదికి కూడా అవకాశం ఉంది. అదేవిధంగా పిటిషనర్లు, ఇతరులు తమ ప్రయోజనాలను పరిరక్షించేలా చర్యలు తీసుకునే వెసులుబాటు ఉంటుందన్నారు.

గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన ఈ తీర్పులన్నింటినీ చదవడం

లలితా కుమారి కేసులో 1 నుండి 3 (1, 10 మరియు 11 సుప్ర) కేసులలో గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుతో కలిపి భారత న్యాయస్థానం లలితా కుమారి కేసులో నిర్ణయించిన నిర్దిష్ట ప్రశ్నలకు గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ముందు ఉన్న ప్రశ్నలకు పూర్తిగా భిన్నమైనదని స్పష్టం చేసింది.

సకారి వాసు కేసు (3 సుప్ర), సుదీర్ భాస్కరరావు తాంబే కేసు (4 సుప్ర), అలేఖ్ పదంసీ కేసు (12 సుప్ర), ఎం.సుబ్రమణ్యం కేసు (2 సుప్ర).

లలితా కుమారి కేసు (1 సుప్ర) కాలానుగుణ విశ్లేషణ ద్వారా రాజ్యాంగ ధర్మాసనం అంతిమంగా నిర్ణయించిన అంశాలు పైన ప్రస్తావించిన ఇతర తీర్పుల్లో పరిగణనలోకి తీసుకున్నవి కావని, ప్రభుత్వ ప్లీడర్ ఫర్ హోమ్ నమ్మిన అంశాలు కావని స్పష్టమవుతోంది. పైన పేర్కొన్న తీర్పుల్లో ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయకపోతే ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉండాలనే అంశాన్ని లేవనెత్తారు. ఈ తీర్పుల మొత్తం మరియు పదార్థం లేదా నిష్పత్తిని నిర్ణయిస్తుంది / ఉదాత్తమైన సారాంశం ఏమిటంటే, ఒకసారి సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉంటే రిట్ నిర్వహించబడదు. ఇలాంటి రిట్ పిటిషన్లతో కోర్టులు నిండిపోవడంపై సుప్రీంకోర్టు వ్యక్తం చేసిన ఆవేదన కూడా మరువలేనిది. ఈ ఆవేదనకు భిన్నంగా లలితా కుమారి కేసులో వ్యక్తమైన ఆవేదన ఏమిటంటే, కాగ్నిజబుల్ నేరాన్ని

రిపోర్టు వెల్లడించినప్పటికీ నేరాన్ని నమోదు చేయడంలో ఒక అధికారి నిష్క్రియాత్మకంగా వ్యవహరించడం. కాబట్టి సకారి వాసు కేసు (3 సుప్ర), సుధీర్ భాస్కరరావు తాంబే కేసు (4 సుప్ర), అలేఖ్ పదంసీ కేసు (12 సుప్ర), ఎం.సుబ్రమణ్యం కేసు (2 సుప్ర) కేసుల్లో నిష్పత్తి మంచి చట్టంగా కొనసాగుతుందని, లలితా కుమారి కేసులో సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును పరోక్షంగా లేదా స్పష్టంగా తోసిపుచ్చలేమని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఉదాహరణల నియమం మరియు తీర్పుల వివరణ నిష్పత్తి / సారం వాస్తవాలపై ఆధారపడి ఉంటుందని స్పష్టం చేస్తుంది. ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లుగా- ఒక్క ముఖ్యమైన వ్యత్యాసం మొత్తం అంశాన్ని మార్చగలదు అని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు చెప్పింది. పరిగణనలోకి తీసుకున్న అంశాలు/వాస్తవాలలో చాలా గణనీయమైన వ్యత్యాసం ఉందని ఈ కోర్టు గుర్తించింది

లలిత కుమారి కేసు, దానిపై ఆధారపడిన కేసులు

ఈ కేసులో ప్రతివాదులు.. లలితా కుమారి కేసు (సిబి) లోని నిష్పత్తిని ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లలో లేవనెత్తిన అంశాలకు వర్తింపజేయడంలో ఇది ముఖ్యమైన వ్యత్యాసాన్ని కలిగిస్తుంది.

ఈ కోర్టు కూడా అనుసరించిన వాదనతో ఏకీభవిస్తుంది.

ఫాదర్ సెబాస్టియన్ కేసులో కేరళ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ (5 సుప్ర), గోవింద్ రాజు సామి కేసులో (6 సుప్ర) తెలంగాణ హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి అవలంబించిన తర్కం అంటే 2020, బ్యాచ్ డబ్ల్యూపీ నెం.38397. లలిత కుమారి కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ రెండు కేసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు తప్పనిసరి అయినప్పటికీ పోలీసులు కేసు నమోదు చేయకపోతే సీఆర్పీసీ కింద మేజిస్ట్రేట్ను ఆశ్రయించడమే పరిష్కార మార్గమని తేల్చాయి.

సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉంటే రిట్ పిటిషన్ ను స్వీకరించరాదని, మాండమస్ మంజూరు చేయరాదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. లలిత కుమారి కేసు-1 నుంచి లలిత కుమారి కేసు-3 వరకు, అల్ ఖే పదంసీ కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల తీర్పులు (12 సుప్ర), ఎం.సుబ్రమణ్యం కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల తీర్పు (2 సుప్ర), ప్రియాంక శ్రీవాస్తవ కేసులో (7 సుప్ర) తీర్పు నేపథ్యంలో, స్పష్టమైన, సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉందని ఈ కోర్టు గట్టిగా అభిప్రాయపడింది. రిట్ పిటిషన్ నిర్వహించదగినది కాదు. గౌరవనీయ భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం తీర్పు ప్రకారం

యుపి స్టేట్ బ్రిడ్జ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్, మరియు ఇతరులు వర్సెస్ యుపి రాజ్య సేతు నిగమ్ ఎస్ కర్మచారి సంఘ్ ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారాన్ని లేవనెత్తాలి మరియు ప్రారంభ దశలోనే నిర్ణయించాలి.

మేజిస్ట్రేట్ తనకు ప్రసాదించిన అధికారాల ద్వారా ఒక నిర్దిష్ట కేసులో తలెత్తిన వాస్తవ ప్రశ్నలను కూడా పరిశీలించవచ్చని, ఎఫ్ఐఆర్ నమోదుకు ఆదేశించవచ్చని, అయితే సరైన దర్యాప్తును నిర్ధారించవచ్చని, పర్యవేక్షించవచ్చని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. రిట్ పిటిషన్ కంటే ఇదే సమర్థవంతమైన పరిష్కారమని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

అందువల్ల ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని సమర్థించి, పిటిషనర్లు సలహా ఇస్తే ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారాన్ని పొందాలని ఆదేశిస్తూ రిట్ పిటిషన్లను తిరస్కరిస్తున్నారు. ఏ విషయంలోనూ మెరిట్ పై ఎలాంటి వ్యాఖ్యలు చేయడం లేదు. ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఆర్డర్ ఉండదు.

శ్రీ పి.వి.ఎ. పద్మనాభం, శ్రీ అందించిన అద్భుతమైన సహాయానికి న్యాయస్థానం తన ప్రగాఢ కృతజ్ఞతను తెలియజేస్తుంది.

2020:విపిహెచ్:10526

ఎస్.ఎ.రామచంద్రమూర్తి, శ్రీ వి.మహేశ్వరరెడ్డి, గవర్నమెంట్ ప్లేడర్ ఫర్ హోమ్ మరియు ఇతర పండిత న్యాయవాదులు ఈ విషయాలలో వాదించారు.

దీనికి కొనసాగింపుగా పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే వాటిని కూడా తిరస్కరిస్తారు.

డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు, జె.

తేది: 30.07.2020

గమనిక: LR కాపీని B/o

Ssvగా

మార్క్

చేయా

లి